

OB ENIH PONOČI PO NAŠEM ČASU SE JE Z AMERIŠKIM ZRAČNIM NAPADOM NA BAGDAD ZAČELA OPERACIJA »PUŠČAVSKI VIHAR«

VOJNA V ZALIVU

V začetni fazi sodelovalo nad 1300 letal – Popoln iraški molk – Bush: vojna bo kratka in učinkovita

WASHINGTON, 17. januarja – Vojna v Zalivu se je začela, še preden je bilo to uradno sporočeno in potrjeno. Novinarji ameriške televizijske mreže CNN so šestinideset minut po polnoči po jugoslovanskem času sporočili iz Bagdada, da se v mestu slišijo protiletalski topovi. Kmalu nato je predstavnik Bele hiše Marlin Fitzwater stopil pred novinarje in sporočil: »Ob sedmih zvečer po vzhodnoameriškem standardnem času se je začelo osvobajanje Kuvajta. Skupaj s partnerji v koaliciji in pod geslom Puščavski vihar so ZDA začele uveljavljati mandat varnostnega sveta OZN. Sile Puščavskega viharja napadajo cilje v Iraku in Kuvajtu.« V Jugoslaviji je bilo to ob enih ponoči, v Bagdadu ob treh zjutraj.

● Kot predvidevajo, je v začetni fazi napada sodelovalo okoli 1300 ali celo več ameriških letal. Pentagon je sporočil, da si na zalivskem bojišču stoji nasproti 615.000 zavezniških in 540.000 iraških vojakov.

● Tri ure po začetku napada je teheranski radio sporočil, da ameriški bombardniki napadajo strateške položaje iraške vojske v Bagdadu in na območju Basre na jugu Iraka. Vse dotlej ni bilo iz Iraka nobenega glasu iz ust kakšne uradne osebnosti ali na primer predsednika Sadama Huseina.

Dve uri po začetku napada na iraške sile se je na televizijskih zaslonih ameriških tv družb pojavil predsednik ZDA George Bush in ameriški javnosti pojasnil razloge, zaradi katerih se je začel napad, in cilje tega napada.

»Koalicija, ki jo vodijo ZDA, ni imela druge izbire, kot da se zateče k sili in na ta način prisili Irak, da se umakne iz Kuvajta,« je dejal Bush in zagotovil, da bodo v tem uspeli. Rekel je, da je koalicija 28 držav izčrpala vsa prizadevanja pri iskanju mirne diplomatske rešitve zalivske krize, ki jo je povzročila iraška invazija Kuvajta 2. avgusta lani.

Sicer pa je Bush v svojem govoru poudaril med drugim še naslednje:

- pri osvobajanju Kuvajta bodo sile koalicije pod vodstvom ZDA uničile kemične in jedrske zmogljivosti Iraka;
- namen zračnih napadov je v uničenju vojaških ciljev v Iraku;
- kot poroča poveljnik Puščavskega viharja general Norman Schwarzkopf, vse operacije potekajo po načrtu;
- cilj je JASEN: prisiliti sile Sadama Huseina, da se umaknejo iz Kuvajta;
- ponovna vzpostavitev legitimne kuvajtske vlade;
- Irak se bo moral podrediti vsem resolucijam varnostnega sveta, in ko bo vzpostavljen mir, bo Irak, upamo, zaživel kot miroljuben in sodelujoč član družine držav. S tem naj bi se tudi zagotovila varnost in stabilnost v Zalivu;
- vojna bo kratka, učinkovita in nikakor ne podobna vietnamski.

(Govor objavljamo na 2. strani.)

MITJA MERŠOL

Vojna za mir?

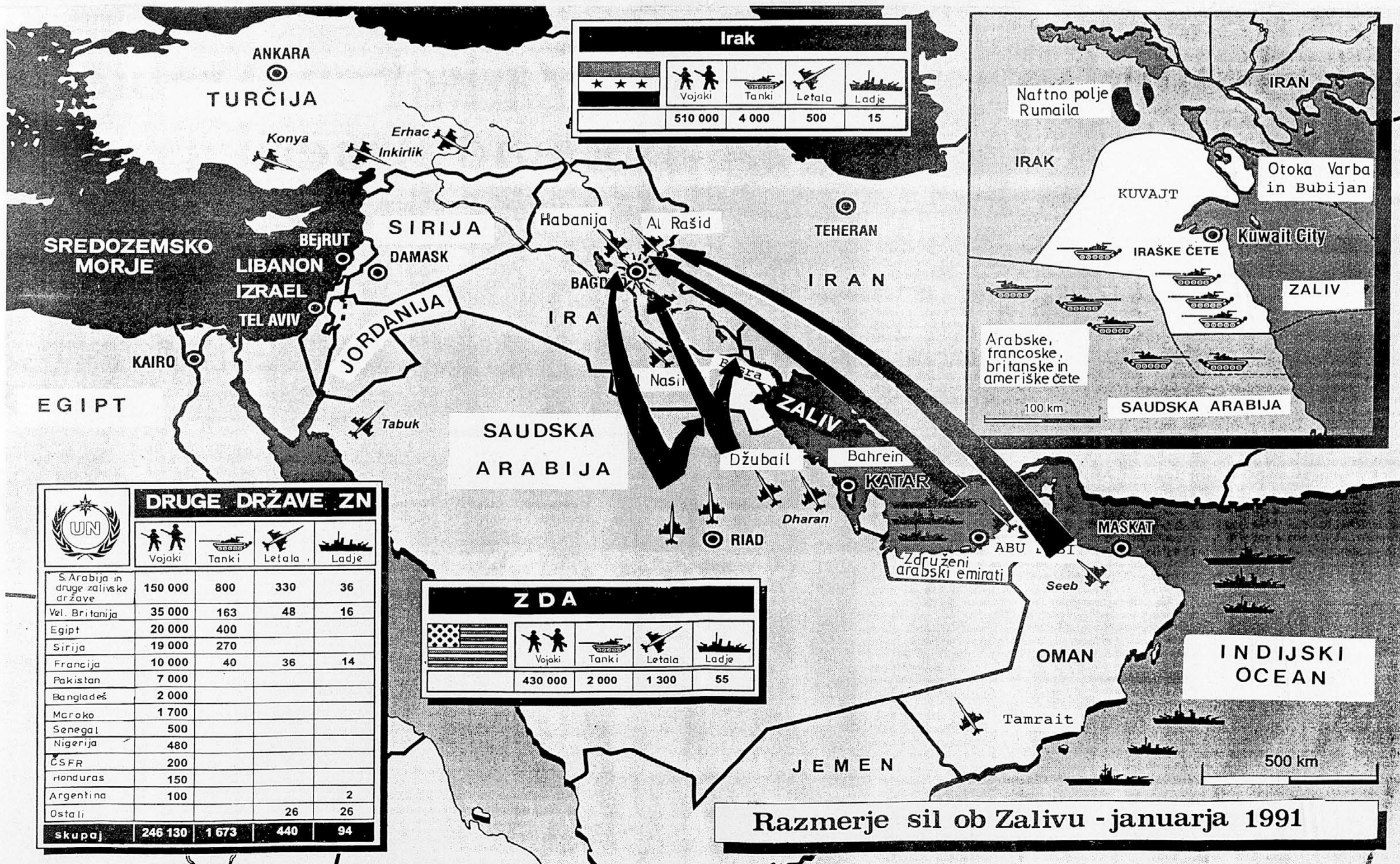
Ustel se je, kdor je po 15. januarju še vedno upal, da v Zalivu ne bo spregovorilo orožje. Konec je uganjanja, kaj bo storil ameriški predsednik, ki mu je svetovna organizacija prepustila dokončni obračun z iraškim diktatorjem. Zdaj je Zaliv v vojni in z njim smo v vojni vsi, kajti vsak po svoje bo občutil njene posledice. In čas bo pokazal, ali je bila vredna žrtev, jeze, strahu in truda, ali bomo potem res imeli sto let miru, kot je dejal George Bush.

Vojski enaindvajsetih držav z Ameriko na čelu sicer izpolnjujejo resolucijo Varnostnega sveta OZN, po kateri je treba Irak z vsemi sredstvi potisniti iz Kuvajta, ki ga je vsem v izziv zasedel 2. avgusta lani in v katerem se je vedel kot surov okupator, čeprav ga je razglašal za del svoje države. Obenem ameriška vojska izpolnjuje ameriško poslanstvo, po katerem mora enkrat za vselej uničiti iraško vojaško moč in dati režimu Sadama Huseina tako lekcijo, da se bo poslej vedel, kot se spodobi za majhno, a bogato arabsko državo. In verjetno bo vojna res kratka in brzokone izgube ne bodo tolikšne, da bi bila žalost za mrtvimi močnejša od veselja živih.

In potem... George Bush je že na začetku napada na Irak in Kuvajtu dal vedeti, da se bo potem gradil nov svetovni red, »red zakonitosti in ne red zakona džungle«, tak svetovni red, v katerem bo lahko kmalu prostor tudi za »miroljuben Irak«. V tem je daljni cilj vojne v Zalivu, kajti razpad svetovnega reda, v katerem sta v slovitnem obdobju hladne vojne odločili le dve super sili, je zaradi slabosti Sovjetske zveze prinesel nepričakovano moč Združenim državam Amerike. Toda v takšnem novem svetovnem redu, kjer naj bi po besedah ameriškega predsednika v najodločilnejših dneh njegovega bivanja v Beli hiši dobili Združeni narodi tisto vlogo, ki naj bi jo imeli od nastanka, si Amerika gotovo ne bo dala vzeti tistega, za kar se zdaj tudi vojskuje: prvega mesta v svetovni skupnosti.

Sadama Husein je postal poučen zgled za vse tiste diktatorje, ki trpinijo lastno ljudstvo in se upirajo demokratičnemu delu sveta. V teh dneh in nočeh, ko v Zalivu bobnjijo bombe, pa se tudi sprašujemo, dali bo Amerika znala dobiti vojno, ne da bi izgubila mir.

STANE IVANC

Razmerje sil ob Zalivu - januarja 1991

NAFTNI TRG IN ZALIVSKA KRIZA

Vozili se bomo manj in s slabšimi avtomobili

Najbolj bo zaradi vojne trpela Evropa

V petih mesecih po iraškem vdoru v Kuvajit se je poraba nafte v svetu zmanjšala, ponudba na prostih trgih pa silovito povečala.

Čeprav nafta odteka čez robne prenapolnjene sodov, se hkrati tudi draži: v dneh pred iztekom skrajnega roka za iraški umik iz Kuvajita se je med trgovci temperatura dvignila, z njo pa tudi cena nafte, in sicer na približno 30 dolarjev za sod.

ZDA, Nemčije in Japonske, manjši del pa na račun prihranka energije s posebnimi ukrepi, ki jih načrtuje v okviru svojega "kriznega načrta". Med temi omejitvami omejitve hitrosti v avtomobilskem prometu, uvedbo neovznih dni, znižanje zornih temperatur pri ogrevanju stanovanj in podobno.

Se utaplja OPEC? V Organizaciji izvoznikov nafte trenutno erpajo več, kot so pred izbruhom zadnje zalivske krize, in to kljub temu, da sta Irak in Kuvajit izrinjena iz igre.

Ugasajte luči Poraba nafte v državah OECD je v zadnjih petih mesecih padla za 700 tisoč sodov na dan. V združenem lanskem četrtletju so vse svetovne potrebe znašale 53 milijonov sodov na dan, za letos pa v pariški mednarodni agenciji za energijo napovedujejo povprečno porabo 53 milijonov sodov na dan; le delno gre zmanjšanje energetske porabe pripisati posebnim varčevalnim akcijam, velik del zaslug ima ponovna stopnja zima in pa oslabiljena gospodarska dejavnost v Združenih državah Amerike in v Veliki Britaniji.

Odobije prostega lova na naftnih trgih so izdatno izkoristile tudi druge članice Opeca. Venezueli je svoj delež preselila za 20 odstotkov, Libija za 23. Arabski emirati in Iran pa vsak za približno 10 odstotkov. Vprašanje je, ali si bo Opec še kdaj lahko povrnil notranjo disciplino. Delitev deležev je bilo zadnja leta mučno in politično vedno zelo negotovo opravilo, ki je Opec razdelilo na nekaj med sabo hudih sprtih taborov.

Največ bi pri tem izgubila Evropa. O vzhodnem delu stare celine niti ne kaže izgubljati besed. Če bi visoke cene nafte vzdržale dalj časa, potem v postsocialističnih gospodarstvih ne bo šlo za nekaj odstotnih točk manjšo ali večje gospodarsko rast, temveč za preživetje. Vsekakor pa bo njihova zima mrzla.

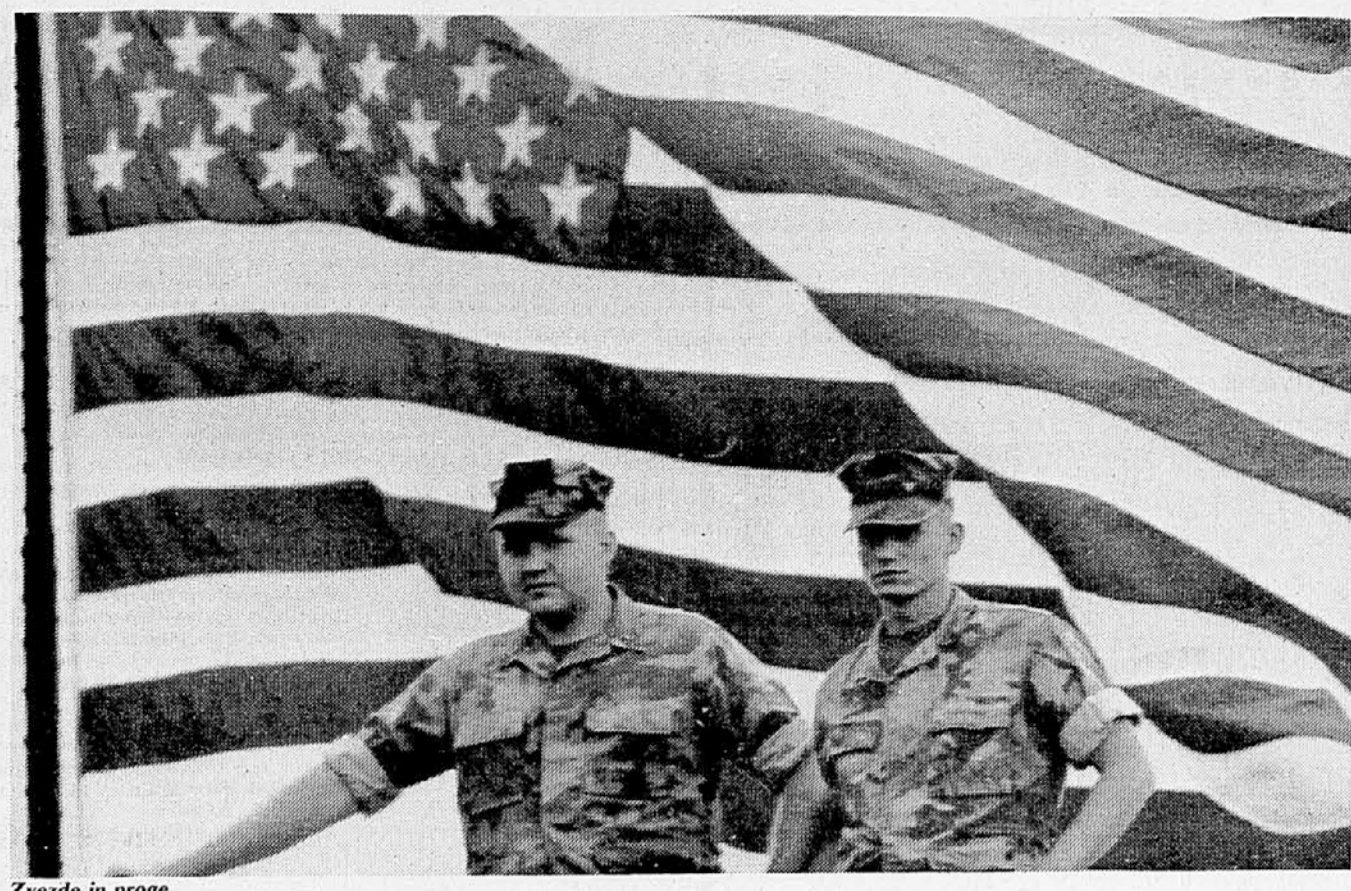
Bilo je v tork, 1. aprila 1980. Kraj dogodka: osrednja bagdadska univerza Al-Mustansiriyah. Več tisoč študentov iz arabskih in drugih držav je pričakovalo iranskega premierja. Takrat Homeini sicer še ni bil novi prerok, a ko je končno le moral zapustiti Bagdad in se preseliti v Pariz, kjer je spretno usmerjal priprave za islamski pohod na Teheran, je bilo jasno, da se bo vrnil kot zmagovalec.

Strategija terorizma Edward Luttwak je eden vodilnih strokovnjakov za vojaško strategijo in za vprašanja, povezana z mednarodnim terorizmom. Sodi med vodilne svetovalce Pentagona in ameriškega zunanjega ministrstva. Objavil je osem knjig in je eden najboljših poznavalcev in razlagalcev vala živčnosti, ki se širi po vsem svetu, zlasti se v ZDA, spričo možnost terorističnih napadov. Alarmni signali glede te nevarnosti se kopijejo. Televizija CNN je objavila, da je ameriško zunanje ministrstvo od avgusta lani ukazalo trikrat alarmno pripravljenost, pri čemer imajo umor predsednika egiptovskega parlamenta in izraelskega ekstremita Meira Kahana v New Yorku za znanila vala atentatov. Hkrati poročajo o skrivnostnih dogajanjih okoli ameriških oporišč v Stuttgartu in Neaplju.

Strategija terorizma

Edward Luttwak je eden vodilnih strokovnjakov za vojaško strategijo in za vprašanja, povezana z mednarodnim terorizmom. Sodi med vodilne svetovalce Pentagona in ameriškega zunanjega ministrstva. Objavil je osem knjig in je eden najboljših poznavalcev in razlagalcev vala živčnosti, ki se širi po vsem svetu, zlasti se v ZDA, spričo možnost terorističnih napadov. Alarmni signali glede te nevarnosti se kopijejo. Televizija CNN je objavila, da je ameriško zunanje ministrstvo od avgusta lani ukazalo trikrat alarmno pripravljenost, pri čemer imajo umor predsednika egiptovskega parlamenta in izraelskega ekstremita Meira Kahana v New Yorku za znanila vala atentatov. Hkrati poročajo o skrivnostnih dogajanjih okoli ameriških oporišč v Stuttgartu in Neaplju.

porabljeno energijo. Če imamo pred očmi kupa denarja, ki so jih v teh desetletjih zafrečkali arabski teroristi, je res nenavadno, kako malo so dosegli. Zapravljivi so, radi imajo luksuzne restavracije, krajejo materialne prekljuke dogovorne operacije, dajo se ujeti in tako naprej. Torej se ni česa bati? Nevarnosti seveda so. Če bi na primer napadli naprave za degazifikacijo nafte v Saudski Arabiji, ki so iz razlogov, ki jih je zelo težko razložiti, povezane z napravami za razsoljevanje vode bi nastala nevarnost, da bi morali namesto streliva prevažati v sosednje države, od koder so verjetno v Evropi, ne verjamem pa, da se jim bo posrečilo vdreti v Združene države. Tudi Izrael zanje ni dosegel, kot nikoli ni bil. Utegnjeno napasti, tako kot v preteklosti, letala ameriških družb. Izguba človeških življenj bi bila sicer boleča, toda iz strateškega vidika, če sem odkrit, nepomembna.

Zvezde in proge

Pozabljen milijon žrtev...

O vojni med Irakom in Iranom se le še redko govori

Tarik Aziz, sedanjí glavni iraški pogajalec z ZDA, je bil med protagonisti iraške politike tudi leta 1980, torej neposredno pred vojaškim spopadom z Iranom. Razlika je morda nepomembna - takrat je bil Tarik Aziz iraški premier.

Bilo je v tork, 1. aprila 1980. Kraj dogodka: osrednja bagdadska univerza Al-Mustansiriyah. Več tisoč študentov iz arabskih in drugih držav je pričakovalo iranskega premierja. Takrat Homeini sicer še ni bil novi prerok, a ko je končno le moral zapustiti Bagdad in se preseliti v Pariz, kjer je spretno usmerjal priprave za islamski pohod na Teheran, je bilo jasno, da se bo vrnil kot zmagovalec.

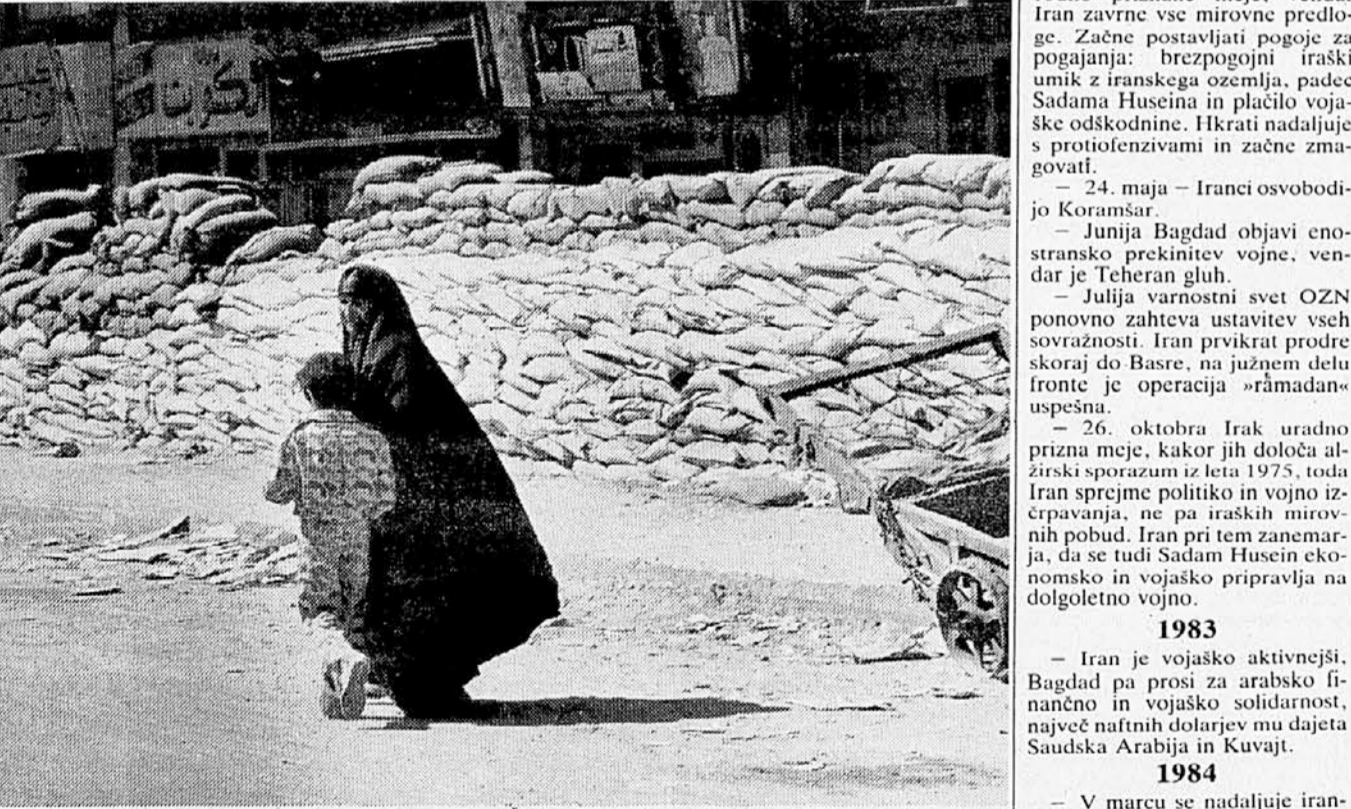
1980 - 7. septembra - Po večmesnih omejenih incidentih in različnih provokacijah z iranske strani je Sadam Husein enostransko odpravil sporazum o Šat el Arabu. Sporazum sta leta 1975 v Alžiru podpisala iranski šah Reza Pahlavi in tedanji podpredsednik Iraka, nihče drug kot Sadam Husein. Z odpravo sporazuma je Irak razglasil suverenost nad območjem Šat el Araba, vodno potjo, zaradi katere se je pravzaprav začela vojna. Iraska razlika alžirskega sporazuma je bila namreč bistveno drugačna od iranske - s sporazumom naj bi bila kršena teritorialna integri-

teta Iraka. Iranci so bili celo pripravljeno sprejeti mednarodno arbitražo oziroma njeno odločitev, in to naprej, samo če bi arbitražo upoštevala vse dokumente. - 22. septembra - Iraska vojska vdré v Iran, z letali napadejo teheranski letališče, s hitrim, vojaško učinkovitim vdorom v velika območja iranske mesta Irak okupira okrog 600 kilometrov iranskega ozemlja. - 28. septembra - OZN sprejme prvo resolucijo in zahteva takojšnji prekinitev spopadov. Iranske sile prodirjo do Koramsarja. Bombni napadi na naftne rafinerije na obeh straneh.

1981 - 29. marca - Sadam Husein predlaga iraški umik na mednarodno priznane meje, vendar Iran zavrne vse mirovne predloge. Začne posteljati pogoje za pogajanja: brezpogojni iraški umik z iranskega ozemlja, padeč Sadama Huseina in plačilo vojaške odškodnine. Hkrati nadaljuje s protiofenzivami in začne zmogovati. - 24. maja - Iranci osvobodijo Koramsar. - Junija Bagdad objavi enostransko prekinitev vojne, vendar je Teheran gluh. - Julija varnostni svet OZN ponovno zahteva ustavitev vseh sovražnosti. Iran prvokrat prodre skoraj do Basre, na južnem delu fronte je operacija "ramadan" uspešna. - 26. oktobra Irak uradno prizna meje, kakor jih določa alžirski sporazum iz leta 1975, toda Iran sprejme politiko in vojno izčrpanjavnost, ne pa iraskih mirovnih pobud. Iran pri tem zanemarlja, da se tudi Sadam Husein končno in vojaško pripravlja na dolgoletno vojno. - 1983 - Irak je vojaško aktivnejši. Bagdad pa prosi za arabsko finančno in vojaško solidarnost, največ naftnih dolarjev mu dajeta Saudska Arabija in Kuvajit. - 1984 - V marcu se nadaljuje iransko prodiranje na jugu, v znanih

iraških "močvirjih", med drugim pa iraska vojska zavzame Majnun, strateško naftno območje. - Teheran začne obtoževati Bagdad, da iraska vojska uporablja kemično orožje. Začne se najprej "vojna mest", nato pa serija iraskih napadov na "naftne tankerje". To je iraški pritisk na bogate zahodne države, da bi končno disciplinirale Teheran in ga prisilile na pogajanja. V svojni naftni tankerje sta do julija obe strani napadli okrog 540 tankerjev. - Obe strani sicer objavljata prekinitev bombnih napadov na civilne cilje, toda nedolžnih žrtev je vsak dan več.

1985 - Marca nameravajo Iranci zavzeti Basro, arabske "Benetke", zaradi hudih bojov in nevarnosti, da Basra "pade" mesični zapuščajajo mesto, ulice pa zavarujejo z barikadami iz nabitih vrečk peska in polomljene pločevine. - Vojna mest ne pojenja, noči pa so v Bagdadu nevarne. Iranske rakete Bagdadu omagarijo, da Iran ne misli popuščati in da si na svoj način razglasi prekinitev premirja glede bombardiranja civilnih ciljev. - Septembra iranske čete zavzemajo še nove površine Majnuna, kar povečuje irasko nervozno, čeprav so uspešni pri napadih na Karg. - 1986 - Zračni napadi na mesta in industrijske centre so intenzivnejši, vojno močno čutita tudi Bagdad in Teheran. - Iranske čete so v ofenzivi, približujejo se polotoku Fao blizu kuvajtske meje, nevarni so tudi v Kurdistanu. - Ofenziva "Karbala 4" Irancem ne uspe. - Skandal Irangate odkriva skrivne pti oboroževanja iranske vojske in dvočlono vlogo ZDA. - 1987 - Nova iranska ofenziva na jugu Iraka; spet je cilj okupacija Basre, ker želijo vojaški strateg Teherana do Bagdada po južni poti. V spopadih za Basro pade 45.000 Irancev in 20.000 Irančanov. - Maja ZDA prejmejo zahtevo Kuvajta, da zaščitijo tankerje, ki plujejo skozi Zaliv. Sredi maja Iranci zadenejo ameriško fregato Stark. - Varnostni svet OZN sprejme resolucijo 598, s katero zahteva takojšnji prekinitev spopadov. - Teheran zapre Hormuško ožino, generalni sekretar OZN Perez de Cuellar pa se odloči za novo posredništvo. - 1988 - Nova eskalacija vojne mest. Teheran zadenejo prve iranske rakete. - Irak obtožuje Irance, da uporabljajo kemično orožje, to pa naj bi iraski vojski pomagalo pri ponovni zasedbi Majnuna in polotoka Fao. Morala na iranski strani po uničujočih letalskih napadih na Teheran čedalje bolj popušča. - Notranje razprtje v iranskem vodstvu. Predsednik parlamenta Rafsanjani prevzame poveljstvo oboroženih sil. - 18. julija - Iran sporoča, da sprejema resolucijo 598. Začne se krhko premirje oziroma mirovni proces, ki naj bi pripeljal do konca vojne. Imam Homeini izreče zgodovinski stavek: Izpil bom to čašo strupa. - Mirovna pogajanja se do danes v restnici niso končala, saj so galantnim diplomatskim potezom z obeh strani, Irak pa potrebuje iransko razumevanje, se zmeraj neurešena bistvena določila resolucije OZN številka 598. Irasko-iranska vojna, ki je trajala kar osem let, potemtakem še vedno ni končana. Sadam Husein je se preveč hitro odločil za novo pustolovščino. - V irasko-iranski vojni je padlo več kot milijon žrtev. - JOZE VOLFAND

Basra med iransko-irasko vojno 1984 (Foto: Joco Žnidarič)

Le premori med vojnamí

Od faraonskih časov dalje je bil Bliznji vzhod torišče vojn

Območje Bliznjega vzhoda je že od nekdaj izrazito nemirno, vojnopolno ozemlje, naj si gre za osvajanja egiptovskih faraonov v drugem tisočletju starega veka ali za sodobne spopade, v katerih prevladuje iransko-arabski konflikt.

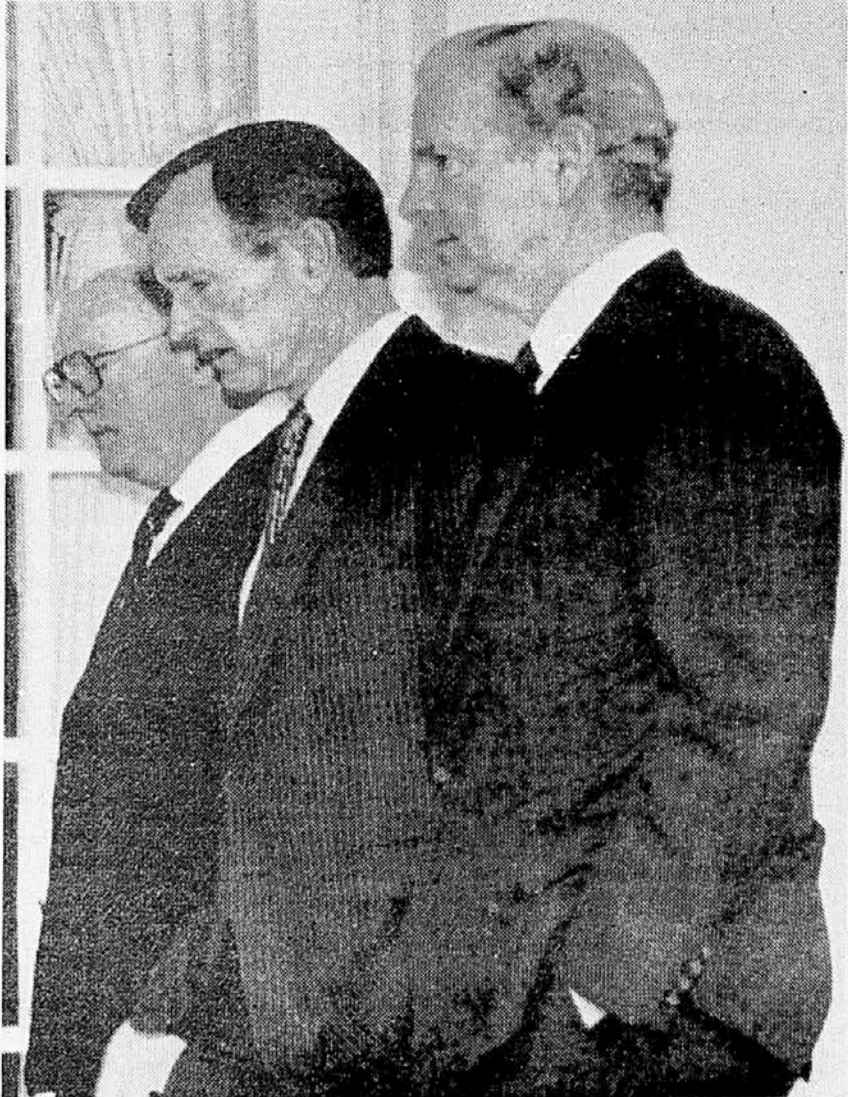
Ta spor je, kratko rečeno, posledica dogodkov med drugo svetovno vojno in neposredno po njej, med katerimi je v ospredju dosledjevanje Židov v Palestino, ki se je začelo že v minulem stoletju. Kot reakcija na ta prijeljevanja je nastala že marca 1945 liga arabskih držav Iraka, Egipta, Sirije, Libanona, Transjordanije, Saudske Arabije in Jemena. Ta rahla zveza je poudarjala, da bo do Arabe izgubili demokratične pravice odločiti o lastnem domu, če odloži židovsko gibanje za ustanovitev samostojne države v Palestini (sionizem). Območja Palestine je bilo tisti čas pod upravo, tako imenovanim mandatom, ki je bil pod mednarodnim nadzorom. Jeseni je izraelska vojska na temelju tajnega sporazuma z Britanijo in Fracijo in ob njuni vojaški pomoči napadla Egipt. Zavzeli so Sinajski polotok, nakar so, doslej edinkrat v zgodovini iransko-arabskih spopadov, ostro reagirali v ZDA in prisilili Izrael k umiku. No,

žavo Izrael. To se je zgodilo 14. maja, že naslednji dan pa je šest arabskih držav odgovorilo z napadom na Izrael. Vojna se je končala s posredovanjem OZN in arabskim porazom. Izrael je pridobil nova ozemlja, prav tako Egipt in Jordanija, večina izmed 750 tisoč Palestincev pa se je pred židovskim nasiljem zatekla v sosednje države, od koder so pozneje vsa leta delovali proti Izraelu, ki pa je to izkoristil tudi za napade na te države in prilašanje novih ozemelj. Čeprav so sklenili premirje, do mirovnega sporazuma ni prišlo in arabsko-izraelski spopadi so se nadaljevali. Počelo je znova 1956, ko je Egipt nacionaliziral Sueski prekop, ki je bil pod mednarodnim nadzorom. Jeseni je izraelska vojska na temelju tajnega sporazuma z Britanijo in Fracijo in ob njuni vojaški pomoči napadla Egipt. Zavzeli so Sinajski polotok, nakar so, doslej edinkrat v zgodovini iransko-arabskih spopadov, ostro reagirali v ZDA in prisilili Izrael k umiku. No,

omenjene resolucije (242) o Palestini, s čimer bi Palestine neposredno priznali za begunce, vendar so se Palestinci temu uprli. Sledilo je več terorističnih dejanj, zlasti ubitje letala, nakar je Jordanija ob pomoči Sirije poletila napadla Palestine. Prišlo je do krvavega spopada med palestinskimi komandosi in vojsko kralja Husaina, ki se je končal s podpisom jordansko-palestinskega sporazuma o premirju v Amanu. Oktobra 1973 je Egipt napadel Izrael in uspešno prekoratil Sueski prekop. Vojna je trajala tri tedne, končala pa se je s premirjem, ki je verjetno Arabe rešil pred novim porazom. Tak izhod spopada je Arabcem vrnil nekaj samozavesti in spral vojaška ponižanja v preteklosti. V vojno je bila vključena še Sirija, medtem ko jordanske čete, ki so zasedle položaje v Siriji, niso neposredno sodelovale v spopadu. Generalna skupščina OZN je nato 1974 sprejela resolucijo, s katero je priznala PLO za zakonitega predstavnika palestinskega ljudstva, palestincem pa pravico do samoodločbe, suverenosti in svoje države. Izrael je resolucijo zavrnil, češ da kaj takega, kot je palestinsko ljudstvo, sploh ni. Do vnovičnega neposrednega spopada s Palestinci je prišlo enajst let pozneje, ko je Izrael v akciji Mir v Galileji napadel jug Libanona, kjer se je spopadel s sirskimi četami, ki so branile Palestine. Ti so se z velikimi žrtvami umaknili v begunski taborišči Sabra in Šatila. To je že čas dolgotrajne državljanske vojne v Libanonu, ki se je začela sredi aprila 1975, ko je kršćanska falanga v Bejrutu ubila 28 Palestincev, manj pa je internirala Sirija. Poskusi, da bi dosegli premirje, so propadli. Medtem ko se je teža bližnjazgodnje krize preselila na Libanon, je 1977 egiptovski predsednik Sadat osupnil svet s potovanjem v Izrael. Srečal se je s premirnom Beginom, ki mu je ponudil mirovna pogajanja. Nato je zgodaj jeseni prišlo v Camp Davidu, počitniškem domovanju ameriških predsednikov, do podpisu sporazuma med Sadatom, Beginom in Carterjem. Na temelju camp-davidskega sporazuma sta Egipt in Izrael leto dni pozneje sklenila separadni mir. Medtem je Izrael okupiral jug Libanona in se za nekaj časa ustabil na 15-kilometerskem pasu do meje. Vmes so posegle enote OZN, vendar so predale oblast desničarski, kršćanski milici. Leta 1982 je izraelska armada že drugič vdrla v Libanon. Za cilj si je postavila vojaško uničenje PLO. Prišlo je do spopada s sirsko armado in do dolgotrajnega oblaganja Bejruta, v katerem je izgubilo življenje več tisoč civilistov. Dosežen je sporazum o umiku palestinskih borcev v že omejenih taborišči Sabra in Šatila.

Umik se je spremenil v krvav pokol, za katerega nosijo odgovornost predvsem izraelski vojaški in politični vrhovi. Šele novembra 1984 pa so se ob privolitvi Sirije začela pogajanja o umiku izraelskih enot z juga libanona. Po izraelskem odhodu so se v Libanonu znova razvneli spopadi med kršćansko falango in muslimanskimi milicami, družoskimi in šiitskimi. Sirija si je s podporo šiitskih enot prizadevala preprečiti ponovno utrdjevanje PLO, ki se je 1985 s kakimi 5.000 borci vrnila na jug Libanona. V tem času je začela delovati še skrajna šiitska "božja stran" Hezbollah, ki so ji pripisovali mnoge napade na izraelsko tamponsko cono na jugu Libanona kot tudi raketne napade na sam Izrael. Ta vztraja pri ureditvevanju umika o Velikem Izraelu, kot so jo zasnovevali sionistični desničarji. Tako je Izrael enostransko pripil vzhodni Jeruzalem in Golanski višavje. Podaoben proces teče tudi v Cisjordaniji, kjer je Izrael v daljšem obdobju sistematično zgradil nad sto naselij. To območje zajema okoli štiri desetine vseh površin Libanona in nanj naselejuje imigrante, posebej iz vzhodne Evrope oziroma Sovjetske Zveze. No, vrnilo se je enkrat k vprašanju Palestincev in državljanski vojni v Libanonu. De-

PRVE SLIKE VOJNE – PRVE SLIKE VOJNE – PRVE SLIKE VOJNE – PRV

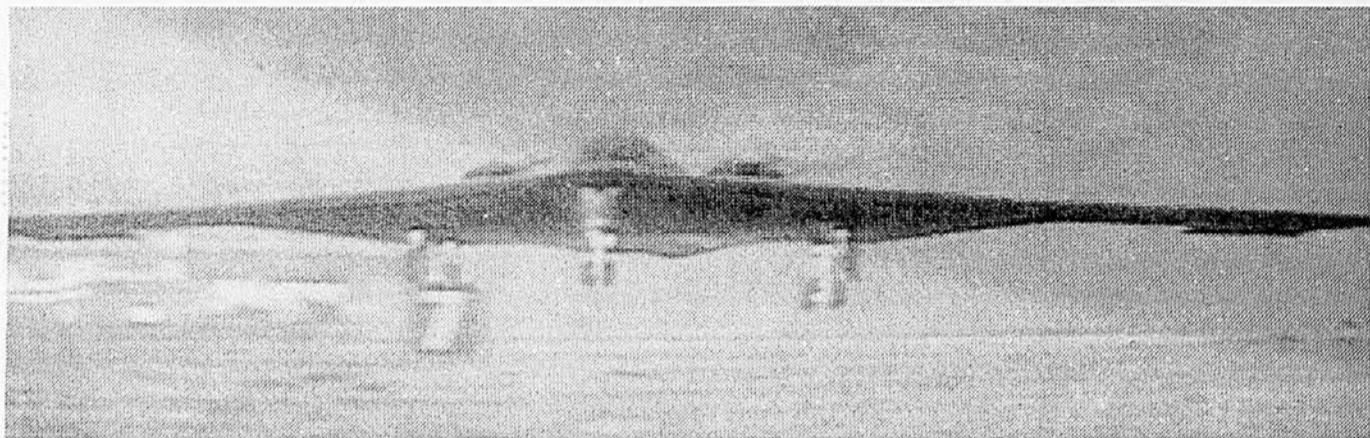
ODLOČITEV JE PADLA – Velika trojica, ameriški predsednik Bush, zunanji minister Baker in tiskovni predstavnik Fitzwater tik pred oznanitvijo napada na Irak.

URA MU JE IZTEKLA – Irški predsednik je med zadnjim obiskom v Kuvajtu še stiel ure, ki so se mu sedaj dokončno iztekle.

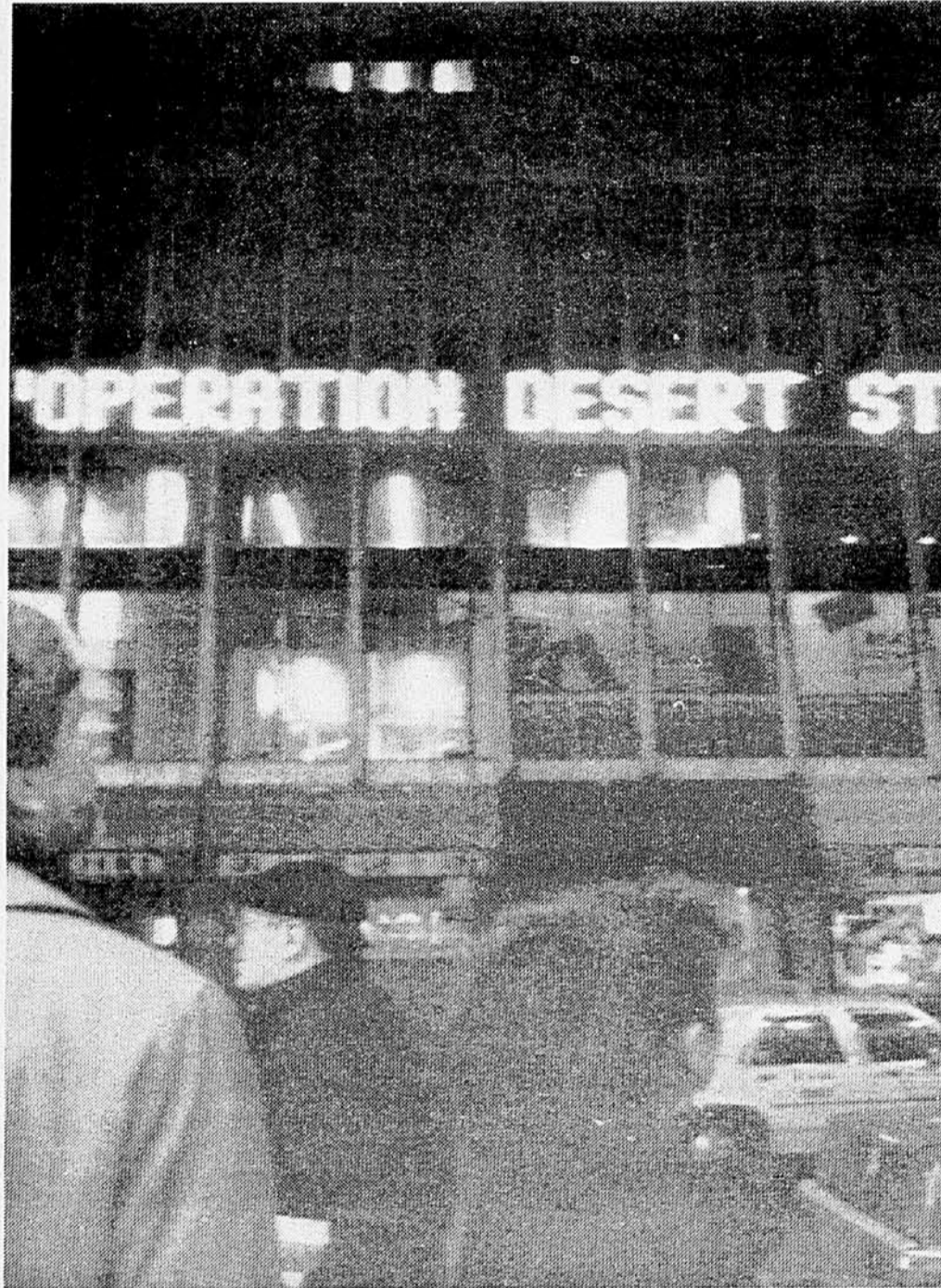
PRIPRAVLJENI – Večer pred poletom proti Bagdadu.

NAPAD V NOČI – Lovci B-52, ki so v Zalivu prileteli iz oporišča Diego Garcia v Indijskem oceanu, so sodelovali v prvem napadu na Bagdad.

»OSVOBODITEV KUVAJTA SE JE ZAČELA« – Tiskovni predstavnik Bele hiše Marlin Fitzwater je to novico prvi sporočil javnosti.

»PUŠČAVSKI VIHAR« – Za ime zalivske operacije so Newyorčani lahko izvedeli iz velikega napis na Times Squareu.

ZASČITA – Izraelci, predvsem v Jeruzalemu, so si takoj po polnoči pripravili zaščito pred iraškim kemičnim orožjem.

PRVE REAKCIJE IZ SVETA

V ZRN varnostni ukrepi

BONN, 17. januarja – Potem ko je v Bonnu prišlo sporotilo, da je v Zalivu izbruhnila vojna, so v Zvezi republik začeli veljati dodatni varnostni ukrepi zoper morebitne teroristične napade. Gre za dodatno varovanje vladnih poslopij in objektov zaveznih oboroženih sil, zlasti seveda ameriških, in pa za poostren nadzor letališč in mejnih prehodov.

Krizni štab, ki zaseda v bonnskem zunanjem ministertvu, je brž po začetku spopadov navezal stik z nemškimi diplomatskimi predstavništvi na Blžnjem vzhodu; na območju, ki mu grozi vojna, je še vedno kakih tisoč nemških državljanov, ki so že dobili plinske maske in druga zaščitna sredstva. Potem ko so tri stranke vladne koalicije, krščansko-demokratska, kristjansko-socialna in liberalna, včeraj končale večtedensko naporno pogajanja o programu nove vladne koalici-

je, naj bi nemški bundestag, ki bo začel zasedati dopoldne ob desetih, danes dosedanjega kanclerja Kohla ponovno izvolil na ta položaj. Spričo vojaških operacij, ki so se začele v Zalivu, pa pričakujejo, da bo velik del seje posvečen prav izbruhu vojne in pa iskanju možnosti, da bi jo kar se da hitro končali. Po izjavi, ki jo je ameriški predsednik Bush ob treh po srednjeevropskem času prebral v televizijske zaslone, je v Bonnu nastal vtis, da je vojni stroj še vedno moč zaustaviti, če bo Sadam Hussein pokazal pripravljenost za umik iz Kuvajta oziroma pokoritev zahtevam iz resolucije Varnostnega sveta. Potem ko je bila v zadnjih dneh v Zvezi republik Nemčiji vrsta demonstracij zoper vojno, je vest o začetku spopada ponoči demonstrante vnoči spravila na ulice: o nočnih protestnih sprevedih poročajo iz Frankfurta in Hamburga.

MARJAN ŠEDMAK

sovjetske armade v polni bojni pripravljenosti, zlasti na tistih območjih, ki gravitirajo proti predelom, kjer lahko izbruhne vojaški konflikt, to je v smeri proti Iraku. Kot se je zvedelo sklepa niso javno objavili, da med prebivalstvom ne bi povzročili preplaha.

Zanimivo je, da so tukajšnji viri še dan pred iztekom roka, objavili daljši intervju akademika Jevgenija Primakova, sicer osebnega odposlanca Mihaila Gorbačova v Bagdadu, ki se je večkrat pogajal s Sadamom Husseinom. Dejal je, da je bil iraški predsednik v razgovoru odkrit in da je rekel: »Sem realist. Vem, da se bom moral umakniti.« Intervju je objavila Komsomolska pravda.

Novi sovjetski zunanji minister Aleksander Besmertnih pa je ob prevzemu dolžnosti šefa di-

plomacije v tork v parlamentu odgovarjal tudi na vprašanja poslancev v zvezi z zalivsko krizo. Na vprašanje, ali se ZSSR ob glasovanju za resolucije varnostnega sveta OZN ne podreja ameriškim interesom, je dejal, da to ni res. Res pa je, da štiti ameriške interese, tiste, ki se skladajo s sovjetskimi in z interesi svetovne organizacije. Dodal je še, da ostajajo v veljavi vsi sporazumi, ki jih ima Moskva z Bagdadom, da pa bi vzajemne obveznosti prišle v poštev samo v primeru, če bi bil Irak žrtev agresije. »Toda danes je agresor Irak,« je dejal sovjetski zunanji minister. Na vprašanje o možnostih vojaške vpletenosti v zalivski vojni pa je dejal, da tega Moskva ni nikoli načrtovala in da v vojaški akciji v Zalivu ne bo sodelovala.

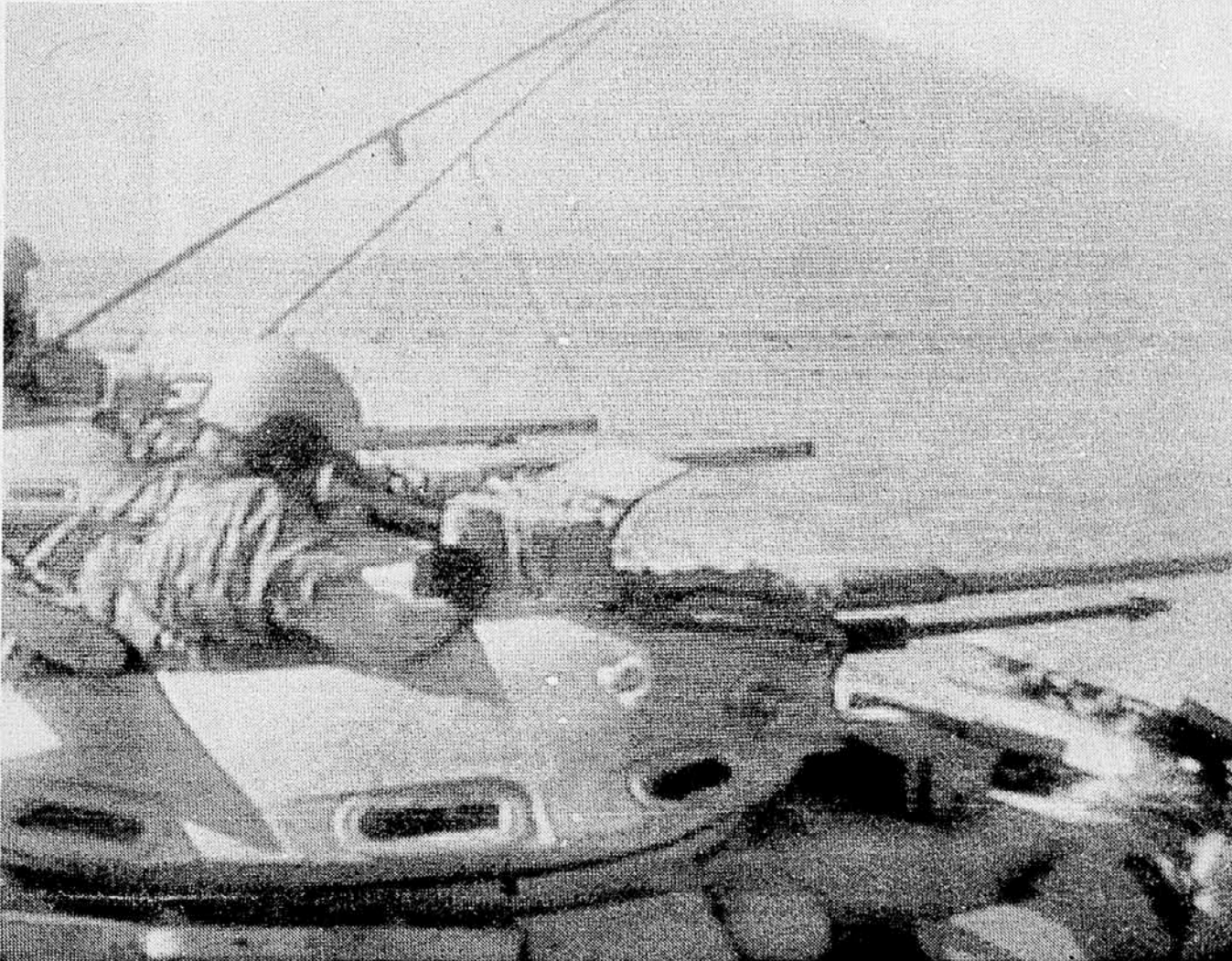
MIHA LAMPREHT

Bela hiša obvestila Kohla

BONN – V prvem odzivu na začetek sovražnosti v Zalivu so iz kanclerjeve pisarne sporočili, da je Bela hiša seznanila Kohla z dogajanjem neposredno po začetku operacij.

Tako v kanclerjevi pisarni kot tudi na sedežu socialnodemokratske opozicije so na sporočilo reagirali »z globoko prizadetostjo«. Kancler Kohl je ugotovil, da so s tem spodletela vsa prizade-

vanja za mirno rešitev konflikta. »V tem trenutku vsi mislimo na ljudi, tiste, ki morajo nositi poglavito breme spopada. Prav Nemci se lahko najbolj vživimo v njihov položaj,« je dejal Kohl. Po njegovih besedah bo ZRN z zavezniškimi državami storila vse, da se bo vojna kolikor je le mogoče hitro končala. Vodja opozicijske socialnodemokratske stranke Vogel pa je ugotovil, da je politika odpovedala.

Ameriški oklepniki pripravljeni na boj.

ZADNJE VESTI

● **TEHERAN, 17. januarja** (AFP) – Uradni Radio Bagdad se je jutraj je oglasil in sporočil: »Nikoli se ne bomo predali.« Napovedovalec je še pozval irako ljudstvo k uporabi ameriškim napadalcem.

Nato se je po radiu oglasil irčanom, Arabcem in vsem oboroženim silam še predsednik Sadam Hussein in rekel: »Mati vseh bitk se je začela.«

● **RIM, 17. januarja** (AFP) – Predstavnik PLO v Rimu je izjavil po italijanski televiziji, da je bil iraški predsednik Sadam Hussein »pripravljen danes ob 9. uri sprejeti poziv papeža Janeza Pavla II.« o umiku iz Kuvajta. Menda je predstavnik PLO o tem obvestil Jaser Arafat »neposredno pred začetkom« zračnega napada na Bagdad.

● Kot je ob 5.30 sporočila TV družba CNN, so po mnenju strokovnjakov v Iraku najbrž uničena vsa raketna oporišča. Poročevalka iz Jeruzalema pravi, da Izrael meni, da ni več nikakršne nevarnosti za iraški napad na židovsko državo.

● **WASHINGTON, 17. januarja** (Tanjug) – Po poročilih CNN je v Bagdadu nastalo zatišje; ameriško letalstvo naj bi v premoči ugotovilo, kolikšne so namenske iraške izgube. Domnevajo, da so ameriška letala ponovi s pomočjo britanskih, saudijskih in kuvajtskih sil uničila okoli tisoč iraških ciljev.

Bojna pripravljenost ZSSR

MOSKVA, 17. januarja – Moskovski radio se ob petkih zjutraj po lokalnem času ni objavil novice o začetku vojne. Posredovali pa so vest, da je Jugoslavija v imenu nevršenih pozvala Irak, naj se enkrat razmisli in

stori vse, da do vojne sploh ne bi prišlo. Sicer pa je vrhovni svet ZSSR na sinočnjem zasedanju sprejel poseben sklep o zalivskih dogodkih. V njem je med drugim rečeno, da morajo biti enote